

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/73/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114227354
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6114227354.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Podhorovej a členov senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a JUDr. Anny Snopčokovej, v právnej veci žalobcu: S. S. I., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H. XXX, G. G., právne zastúpený JUDr. Miroslavom Ivanovičom, advokátom so sídlom Grösslingova 45, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy, o odvolaní žalobcu aj žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/268/2014-451 zo dňa 08. 02. 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/268/2014-451 zo dňa 08. 02. 2018 v napadnutom druhom výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 35.200,- Eur a v závislom štvrtom výroku o trovách konania **z r u š u j e a v tejto časti v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozhodol o žalobe na náhradu škody, konkrétne nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. tak, že v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby prvou výrokovou vetou zastavil konanie v časti o náhradu škody vo výške ušlého zisku 190.000,- Eur. Druhým výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 35.200,- Eur. Tretím výrokom v prevyšujúcej časti (keď žalobca požadoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 150.000,- Eur) žalobu zamietol. Žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov tohto konania podľa pomeru úspechu vo výške 79,30 %. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že žalobca v konaní preukázal predpoklady objektívnej zodpovednosti žalovanej za škodu; existenciu nezákonných rozhodnutí týkajúcich sa tak trestného stíhania ako aj rozhodnutia o väzbe, vznik škody a príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. V konaní nebolo sporné, že si žalobca uplatnil nemajetkovú ujmu z titulu rozhodnutia, uznesenia KR PZ Banská Bystrica, Úrad justičnej a kriminálnej polície, odbor ekonomickej kriminality, ČVS: KRP-9/OEK-BB-2004 zo dňa 21. 07. 2004, ktorým bolo voči žalobcovi začaté trestné stíhanie za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny a za účastníctvo na trestnom čine skrátenej dane a poistného. Žalobca bol najskôr v cele policajného zadržania, následne bol daný do väzby, kde bol 4 mesiace. Z väzby bol prepustený po tom, čo uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou špeciálneho súdu č. k. PŠ/40/2004 zo dňa 26. 11. 2004 bolo rozhodnuté o prepustení žalobcu z väzby z dôvodu absencie dôvodov väzby. Trestné stíhanie žalobcu bolo zastavené uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR č. k. VII./1Gv 239/2009-1553 zo dňa 12. 03. 2013. Poukázal na to, že súdna prax systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného stíhania (odkaz na

uznesenie NS SR č. k. 4Cdo/2009, č. k. 4MCdo/15/2009). Za rozhodujúce meradlo opodstatnenosti, teda zákonnosti začatia trestného stíhania treba považovať neskorší výsledok trestného konania. Aj v zmysle nálezu Ústavného súdu SR IV. ÚS/159/12 sa uvádza, že ústavnoprávny základ jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené zastavením trestného stíhania, je potrebné hľadať nielen v článku 46 ods. 3 Ústavy SR a článku 36 ods. 3 Listiny (základných práv a slobôd), ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konania svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia. Súd tak dospel k záveru, že žalobca preukázal predpoklady objektívnej zodpovednosti za škodu, a to existenciu nezákonných rozhodnutí týkajúcich sa tak trestného stíhania, ako aj rozhodnutia o väzbe, vznik škody a príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. V konaní nebolo zistené, že by si väzbu žalobca zaviniel sám svojím konaním, zodpovednosť štátu za zadržanie alebo iné pozbavenie osobnej slobody je zodpovednosť, ktorej sa nemožno zbaviť. Súd tiež konštatoval, že vzhľadom na všetky okolnosti zistené v tejto veci a na ujmu, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím a väzbou vo vzťahu k žalobcovi, nepostačuje samotné konštatovanie porušenie práva, nie je dostatočným zadosťučinením.

2. K námietke premĺčania, ktorú v konaní vzniesla žalovaná, súd prvej inštancie uviedol, že námietka nie je dôvodná. Vychádzal z toho, že rozhodnutie bolo doručené dňa 18. 03. 2013, nasledujúcim dňom začala plynúť subjektívna premĺčacia lehota, ktorá by uplynula dňa 19. 03. 2016, k tomu sa započítava 6-mesačná lehota podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. Žaloba bola podaná dňa 22. 12. 2014, to znamená v zákonom stanovenej lehote a i v prípade objektívnej lehoty (§ 19 ods. 2 zákona bola) dodržaná premĺčacia doba, ktorá sa predlžuje o 6 mesiacov. Rozhodnutie o začatí trestného stíhania je zo dňa 20. 07. 2014, 10-ročná doba by uplynula dňa 21. 07. 2014 a po započítaní 6 mesiacov by uplynula dňa 21. 01. 2015.

3. Z uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy - za 4 mesiace väzby 7.000,- Eur, t. j. 1.750,- Eur za mesiac trvania väzby súd považoval za primeranú výšku za mesiac väzby 1.000,- Eur. Poukázal na skutočnosti, za akých okolností bol žalobca vzatý do väzby (nachádzal sa v cele predbežného zaistenia, bez akéhokoľvek kontaktu s rodinnými príslušníkmi, počas väzby absolvoval jeden výsluch, bol obmedzený na slobode a následne prepustený z väzby), na všetky zistené negatívne dopady väzby na žalobcu, prihliadol na podmienky vo väzbe, vplyv uvalenia väzby na dopad jeho rodinného, profesionálneho života a jeho spoločenskú česť a povesť. Žalobca nikdy nebol trestne stíhaný, viedol bezúhonný život, žil harmonickým spokojným rodinným životom. Udržiaval spoločenské vzťahy, bol úspešný v podnikateľskom prostredí. K výške náhrady nemajetkovej ujmy súd dospel k záveru, že suma 1.000,- Eur mesačne, čo je asi 33,- Eur za deň väzby je primeraná vzhľadom na prv uvedené zistenia. Poukázal na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016-42 zo dňa 24. 01. 2017, v zmysle ktorého nie je neprípustné odškodnenie väzby vo výške 1.000,- Eur za mesiac jej trvania a tiež na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/2357/2010 zo dňa 11. 01. 2012 a v ňom uvedenú širokú komparáciu rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva a súdov iných európskych štátov.

4. Súd zároveň priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie z dôvodu nezákonného rozhodnutia, ktoré trvalo spolu 104 mesiacov. Žalobca si uplatnil za každý mesiac náhradu 1.375,- Eur, súd žalobcovi priznal za mesiac trestného stíhania 300,- Eur, keď túto výšku považoval za primeranú a zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti. Žalobcovi vznikla v dôsledku neprimerane dlho trvajúcej neistoty ujmy, súd vychádzal z toho, že sú naplnené predpoklady v zmysle ustanovenia § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. V tomto smere poukázal na zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, najmä svedeckými výpoveďami.

5. V odseku 4 odôvodnenia napadnutého rozsudku súd uviedol, že „obmedzenie legislatívnym určením hornej hranice náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to zásahom legislatívnej moci do výkonu súdnych právomocí, nie je v demokratickom právnom štáte akceptovateľné.“ Pojem škoda zahŕňa aj škodu morálnu a z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu konštruovaná ako zodpovednosť absolútna, ktorú zákonom nemožno vylúčiť, obmedziť ani zúžiť. Povinnosťou súdov je aplikovať článok 46 ods. 3 Ústavy, keďže ide o skutočné naplnenie zmyslu a účelu základného práva každého na náhradu

škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. O trovách konania rozhodol súd podľa zásady úspechu v konaní v kombinácii so zásadou za zavinenie zastavenia konania podľa § 255 a § 256 ods. 1 CSP.

6. Rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním napadol v zákonom stanovenej lehote žalobca a tiež žalovaná.

7. Žalovaná napadla rozsudok v rozsahu II. výroku a tiež v závislom výroku IV. o trovách konania z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ zákona č. 160/2015 Z. z.

8. Ako prvú odvoláciu námietku uviedla nesprávne právne posúdenie námietky premlčania; zotrvala na názore, že nárok je premlčaný v objektívnej 10 ročnej dobe, pretože v dôsledku vadnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobcovi nespočívala premlčacia doba počas obdobia 6 mesiacov, v rámci ktorých plynie príslušnému orgánu lehota na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Pokiaľ okresný súd neprihliadol na námietku premlčania z dôvodu, že výzva Ministerstva spravodlivosti SR adresovaná právnenému zástupcovi žalobcu e-mailom nespĺňala náležitosti podľa § 16 ods. 2 zákona, pretože nebolo zrejmé, aké náležitosti chýbajú v žiadosti žalobcu, a rovnako nebola zrejماً lehota, v akej má žalobca nedostatky žiadosti odstrániť, odvolateľka sa domnieva, že došlo k nesprávne výkladu tohto zákonného ustanovenia. Účelom tohto ustanovenia (§ 16 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z.) je poskytnúť subjektom oprávneným na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody možnosť zabezpečiť riadne posúdenie každej žiadosti o predbežné prerokovanie. Zákon neukladá orgánu príslušnému na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody formu, v akej má byť výzva žiadateľovi na doplnenie, prípadne odstránenie nedostatkov doručená. Podstatné je, že sa informácia o tom, že žiadosť žiadateľa nemá zákonom požadované náležitosti, dostane do dispozitívnej sféry žiadateľa. V danom prípade právny zástupca vedel o tom, že jeho žiadosť nemá podstatné náležitosti, nebolo potrebné stanoviť mu lehotu na doplnenie žiadosti, nakoľko tú si stanovil sám žalobca (právny zástupca). Ministerstvo spravodlivosti SR s takouto lehotou konkludentne súhlasilo. K spočítaniu lehoty podľa § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. by mohlo dôjsť až momentom, kedy by žalobca doručil Ministerstvu spravodlivosti SR doplnenú žiadosť, teda odstránil nedostatky žiadosti, čím by ministerstvo mohlo pristúpiť k posúdeniu predmetnej žiadosti. Nad rámec uvedeného žalovaná konštatovala, že podľa jej názoru objektívna premlčacia lehota plynie vždy kontinuálne bez akéhokoľvek spočítania. Už z povahy tohto inštitútu vyplýva, že stanovuje pre subjekty najdlhší možný časový úsek, v rámci ktorého je možné uplatniť si svoje právo bez toho, aby bol narušený princíp právnej istoty. Zavedenie inštitútu premlčania v objektívnej lehote má vo všeobecnosti viaceré významy. Za najdôležitejší možno považovať zachovanie princípu právnej istoty spočívajúcim v tom, že sa má zabrániť existencii neprimerane dlho existujúcich práv a tomu zodpovedajúcich povinností. Aj za použitia gramatického výkladu ustanovenia § 19 ods. 2 možno dospieť k záveru, že desaťročná lehota predstavuje maximálnu lehotu, v rámci ktorej je možné uplatniť si nárok na náhradu škody (vychádzajúc z formulácie predmetného ustanovenia a použitia príslovky času „najneskôr“). Podľa žalovanej spočítanie premlčacej lehoty upravené v § 19 ods. 3 zákona sa vzťahuje výlučne sa subjektívnu premlčaciu lehotu zakotvenú v § 19 ods. 2. a nemožno ho aplikovať na objektívnu premlčaciu dobu. Súd prvej inštancie sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci nesprávnym vyhodnotením námietky premlčania, čím naplnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, zároveň dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam na základe vykonaného dokazovania (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP) tým, že nesprávne vyhodnotil žalovanou predloženú e-mailovú komunikáciu.

9. V ďalšej časti odvolania - označenej „K procesnému postupu súdu prvej inštancie“ poukázal na články 6, 8 a 9 Civilného sporového poriadku so zdôraznením princípu rovnosti strán, povinnosti tvrdenia, bremena tvrdenia ako aj princípu kontradiktórnosti ako základných postulátov, na ktorých je vybudované civilné procesné právo. V tejto súvislosti poukázal na absenciu zdôvodnenia uplatňovanej skutočnej škody a nemajetkovej ujmy ako v žalobe, tak aj vo vyjadrení žalobcu zo dňa 02. 06. 2015. Súd napriek tomu, že na pojednávaní vytkol žalobcovi túto skutočnosť, poskytol mu presný návod na to, ako má svoje nároky uplatňovať. Žalovaná voči takémuto procesnému postupu spočívajúcim v nadmernom poučovaní strán sporu namietala, na čo súd reagoval tým, že „hovorím o doplnení žaloby s tým, že si toto budete riešiť v odvolacom konaní“. Žalovaná sa podrobne vyjadrovala k rozporom v tvrdeniach žalobcu k otázke včasnosti predloženia relevantných dôkazov, ako aj ich samotnému obsahu k otázke príčinnej súvislosti a k procesnému postupu súdu. Súd sa týmto vyjadrením žalovanej nezaoberal ani na nasledujúcich pojednávaní, ani v napadnutom rozsudku. Bez ďalšieho akceptoval tvrdenia žalobcu vo vyjadrení z 29. 06. 2017, napriek reakcii žalovanej v podaní zo dňa 21. 08. 2017. Ani v tomto podaní

žalobca nešpecifikoval majetkovú ujmu a nenavrhol na preukázanie jej existencie výsluch svedkov L. a G.. Aj na ďalšom pojednávaní súd vytýkal žalobcovi, že nevie ušlý zisk dostatočne zdôvodniť, opätovne neprimerane poučil žalobcu, aj s poukazom na príslušnú judikatúru, akým spôsobom má tento preukazovať. Na ďalšom pojednávaní 07. 12. 2017 sa súd vyjadril k podaniu žalobcu zo dňa 04. 12. 2017 s tým, že v podstate prvýkrát rozpisuje, čoho sa domáha a dôvodov náhrady nemajetkovej ujmy, vytkol, že neboli priložené žiadne dôkazy. Nie je potom zrejmé, prečo akceptoval súd toto vyjadrenie a prečo z neho vychádzal v napadnutom rozhodnutí, keď nové skutkové okolnosti v ňom obsiahnuté mali byť súdu doložené do konca júla 2017. Výsluch svedkov L. a G. navrhol žalobca až na uvedenom predmetnom pojednávaní 07. 12. 2017, voči čomu žalovaná namietala.

10. Žalovaná namieta, že takýmto postupom súd prvej inštancie výrazným spôsobom zasiahol do zásady rovnosti strán sporu, ako aj zásady kontradiktórnosti. Ďalej uvádza, že súd prvej inštancie kládol žalobcovi a aj svedkom zavádzajúce otázky, ktorými ich navádzal na priamu odpoveď. Poukazuje na záznam pojednávania zo dňa 07. 02. 2017, rovnako tak na pojednávaní dňa 08. 02. 2018 sa pýtal svedkov zavádzajúce otázky. Takýto prístup považuje žalovaná za rozporný s princípom formálnej pravdy, princípom rovnosti strán sporu a princípom kontradiktórnosti konania. Podľa žalovanej súd nemal pripustiť výsluch svedkov, pričom vychádzal z ich výpovedí aj v napadnutom rozsudku, hoci bolo zrejmé, že svedkovia boli oboznámení s predmetom konania, vedeli aký, nárok si žalobca uplatňuje, a tiež vedeli aj to, čo sa ich výpoveďou má preukazovať. Považuje teda za preukázané, že pred výsluchom boli títo svedkovia ovplyvňovaní žalobcom. Žalovaná vyjadrila názor, že súd v konaní prevzal za žalobcu povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazného bremena. Podľa žalovanej nemal súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku prihliadať na výpoveď žalobcu a výpovede svedkov Z. I., F. G., S. L. a Y. I.. S takýmto procesným postupom sa súd prvej inštancie mal dopustiť závažného porušenia práva žalovanej na spravodlivý súdny proces, čo je odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

11. Žalovaná ďalej poukazuje na pojednávanie dňa 22. 08. 2017, ktorého sa žalobca ani jeho právny žalobca nezúčastnili a svoju neúčasť neospravedlnili. Žalovaná navrhla vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 a nasl. CSP. Súd napriek tomu, že je procesným právom strany sporu, aby súd rozhodol v súlade s jej návrhom, nerozhodol na pojednávaní dňa 22. 08. 2017 rozsudkom pre zmeškanie, hoci na to boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky, porušil právo žalovanej na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu, čím naplnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, resp. písm. d/ CSP. Súd nevydanie rozsudku pre zmeškanie odôvodnil len tým, že zabudol do predchádzajúcej zápisnice nadiktovať, že „strany berú termín pojednávania na vedomie“.

12. V ďalšej časti odvolania označenej ako „K otázke vzniku nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k trestnému stíhaniu a k väzbe“ žalovaná tvrdí, že súd nemal v meritórnom rozhodnutí zohľadňovať výpoveď žalobcu ani výpoveď svedkov, a preto žalobca nemal v konaní žiadnym spôsobom preukázanú existenciu nemajetkovej ujmy a príčinnej súvislosti. Pokiaľ by sa odvolací súd s takýmto názorom nestotožnil, žalovaná k samotnej náhrade nemajetkovej ujmy poukázala na ustanovenie § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého zákon stanovuje 3 spôsoby kompenzácie nemajetkovej ujmy. Zákon podľa názoru odvolateľky stanovuje poradie, v akom sa má priznávať tá ktorá satisfakcia v prípade vzniku nemajetkovej ujmy, peňažná kompenzácie je až na poslednom mieste. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že žalobca nepreukázal zásah do jeho súkromného života, prípadne nepreukázal existenciu následkov v jeho spoločenskom uplatnení, nemá mu byť priznaná peňažná satisfakcia. V takom prípade by mal súd pristúpiť k inej forme zadosťučinenia pre konkrétneho žalobcu. Napríklad konštatovaním porušenia práva, čo by malo byť dostatočným zadosťučinením. Žalovaná nesúhlasí s tvrdením súdu o tom, že v konaní výsluchom svedkov bol preukázaný zásah do osobnostnej sféry žalobcu, ako aj zásah do jeho práce a podnikania. Svedkovia v prevažnej miere vypovedali o sprostredkovaných informáciách získaných z počutia. Na základe svedeckých výpovedí preto súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď považoval nemajetkovú ujmu žalobcu za preukázanú. Navyiac svedkovia sa vyjadrovali priamo k ujme, ktorú mal utrpieť žalobca, bolo to výlučne v súvislosti s väzbou a nie v súvislosti s trestným stíhaním. Aj sám žalobca na pojednávaní dňa 07. 12. 2017 uviedol „nebyť väzby, možno by sa ani nič nestalo.“ Pri uplatňovaní nároku na náhradu škody je potrebné dôsledne rozlišovať medzi jednotlivými zákonnými titulmi, na základe ktorých si poškodená osoba uplatňuje predmetný nárok. Rozhodnutie o väzbe je odlišným zákonným titulom ako je uznesenie o vznesení obvinenia. Žalovaná má za to, že súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže z výsluchu jednotlivých svedkov nemožno dovodiť existenciu príčinnej súvislosti medzi uznesením o vznesení obvinenia a nemajetkovou ujmu. Pri zisťovaní príčinnej

súvislosti je potrebné skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako príčiny škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon zodpovednosť v danom prípade spája. Príčina musí mať nepochybnú vecnú väzbu na vznik škody. Nie je daná tam, kde do deja vstúpila iná - od právne kvalifikovanej okolnosti na strane štátu nezávislá - skutočnosť, ktorá je pre vznik škody rozhodujúca. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/32/2007 zo dňa 29. 03. 2007 (publikované pod R/28/2008), v zmysle ktorého „V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou od neobmedzenej kauzality. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný.“ Samotný súd na pojednávaní dňa 07. 12. 2017 žalobcovi v kontexte s preukazovaním nemajetkovej ujmy vytýkal, že „splieta väzbu s trestným stíhaním“.

13. V časti označenej „K výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy“ žalovaný k bodu 44 napadnutého rozsudku (uvádzaný je vyššie) s poukazom na príslušné články Ústavy SR a Listiny základných práv a slobôd zdôraznil, že realizácia práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci je podmienená existenciou osobitného právneho predpisu vo forme zákona, ktorý predmetné právo vykonáva. Osobitný zákon stanovuje podmienky, za ktorých sa subjekt môže domôcť náhrady škody spôsobenej orgánom verejnej moci pri jej výkone. Žalovaná poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 467/08, „právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy SR) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie.“ Účinným a osobitným právnym predpisom na vykonávanie tohto článku je v súčasnosti zákon č. 514/2003 Z. z. Pri výške žiadanej náhrady za údajnú nemajetkovú ujmu žalovaná poukazuje na § 17 ods. 4 zákona, podľa ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa ods. 2 nemôže byť vyššia ako náhrady poskytované osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 79/2008 Z. z., ktorý v § 16 stanovuje, že celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50-násobok minimálnej mzdy. Žalovaná nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie, má za to, že stanovenie hornej hranice nemajetkovej ujmy je plne v súlade s princípmi demokratického a právneho štátu, pričom by z predmetného ustanovenia mali sudy vychádzať aj v prípadoch, kedy je ako zákonný titul označené také pochybenie orgánu verejnej moci, ktorého sa mal tento dopustiť pred nadobudnutím účinnosti novely, ktorou sa predmetné ustanovenie zaviedlo do zákona č. 514/2003 Z. z. Výška odškodnenia v zmysle ust. § 17 ods. 4 zákona nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obeť násilného trestného činu. V opačnom prípade by vznikol rozpore s poukazovaním na ľudský život ako najvyššiu hodnotu, od ktorej sa odvodzujú ostatné hodnoty. Poukázala v tomto smere na Dôvodovú správu k zákonu č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. Žalovaná tiež poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorá vzhliada limity odškodňovania nemajetkovej ujmy v hmotnoprávných predpisoch, aplikovanie ktorých je nevyhnutné z dôvodu zachovania primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v porovnaní s odškodnením za poškodenie zdravia alebo za spôsobenie smrti (rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo/15/2012, ktoré za takýto hmotnoprávny predpis označil zákon č. 215/2006 Z. z.). Žalovaná má za to, že súd prvej inštancie sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, keď pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy nevychádzal z ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a prekročil zákonom stanovenú hornú hranicu náhrady nemajetkovej ujmy.

14. Žalovaná napadla aj výrok IV. o trovách konania, poukazuje na to, že žalobca zavinil trovy konania, ktoré žalovanej vznikli v podobe cestovných nákladov na pojednávaní dňa 22. 08. 2017, ktorého sa bez uvedenia dôvodu a ospravedlnenia nezúčastnil žalobca. Dôsledkom bolo odročenie súdu, ktorý uviedol, že ako sankciu za správanie žalobcu prizná žalovanej trovy, ktoré jej vznikli v súvislosti s týmto pojednávaním. V napadnutom rozsudku však súd samostatným výrokom o týchto trovách zmareného pojednávania nerozhodol. Žalovaná navrhla, aby odvolací zrušil rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a vrátil mu vec na ďalšie konanie alternatívne aby rozsudok zmenil a žalobu zamietol, v zmysle toho, aby rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania. V prípade neúspechu žalovanej v konaní, pričom zdôraznila, že odvolanie považuje za dôvodné v celom rozsahu, z opatrnosti požiadala o určenie 30-dňovej lehoty na plnenie z dôvodu administratívno-časovej náročnosti takejto úhrady.

15. Žalobca v podanom odvolaní namietal voči štvrtému výroku rozsudku, ktorým súd priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania. Podľa žalobcu je výrok rozsudku, ktorým žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 79,30 % z celkových trov, založený na nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne na nesprávnej aplikácii ustanovení § 255 a nasl. CSP. Poukázal na dôvodovú správu k ust. § 255 CSP, podľa ktorej súd môže (§ 255 CSP) priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti - určenie, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania a povinnosť žalovaného sa ospravedlniť priznané boli, avšak náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške. Výsledkom konania je tak jednoznačne procesný úspech žalobcu v tomto spore, ktorý sa domohol náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobca síce v priebehu konania druhý uplatnený nárok na náhradu ušlého zisku vzal späť, ale v dôsledku tohto späťvzatia nedošlo k zastaveniu konania vo veci samej v plnom rozsahu, preto by sa nemalo aplikovať ustanovenie § 256 ods. 1 CSP o náhrade trov konania pri jeho zastavení. V zmysle článku 2 ods. 2 a článku 3 ods. 1 CSP je povinnosťou súdu rozhodovať tak, aby bol dodržaný princíp právnej istoty a súdne rozhodnutia boli predvídateľné a plne v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou ESLP a najvyšších súdnych autorít SR. Princíp legitímnych očakávaní zaväzuje súdy k tomu, aby rozhodovali v súlade a podľa judikatúry súdov vyššej inštancie. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/2/2017 zo dňa 22. 02. 2017, kde súd rozhodoval v obdobnej veci. Pri rozhodnutí o trovách konania krajský súd v zmysle článku 4 ods. 1 vo vzťahu k ust. § 255 CSP vyvodil, že vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci a charakteru uplatňovaného nároku (náhrada nemajetkovej ujmy) je dôvodné považovať priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 16.850,- Eur (uplatnenej najskôr vo výške 67.400,-Eur, neskôr vo výške 200.000,- Eur) za plný úspech žalobcu v konaní. Rovnako poukázal aj na nález Ústavného súdu SR k aplikácii ust. § 142 ods. 3 OSP. Pokiaľ teda ide o spory o náhradu nemajetkovej ujmy kde výška nie je určená podľa žiadnych exaktných matematických pravidiel. Túto určuje súd podľa svojej úvahy vychádzajúc predovšetkým zo všetkých okolností nemajetkovej ujmy, je nevyhnutné dospieť k záveru, že žalobcovi patrí nárok na náhradu plnej výšky trov konania, nakoľko s podanou žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy bol úspešný v plnom rozsahu. Skutočnosť, že žalobca požadoval titulom nemajetkovej ujmy 150.000,- Eur a súd mu priznal nižšiu sumu, nemá žiaden vplyv pre posúdenie nároku na náhradu trov konania. Domáhal sa zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania tak, že súd prizná žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

16. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej vyjadril s jej odvolaním, resp. odôvodnením odvolania nesúhlas, rozsudok súdu prvej inštancie označil za vecne a právne správny.

17. K námietke premlčania poukázal na prechodné a záverečné ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 01. 2013. Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 01. 2013 „príslušný orgán neprihliada na žiadosť, ak žiadosť nemá náležitosti podľa ods. 1 a poškodený na výzvu príslušného orgánu v určenej lehote neodstránil nedostatky žiadosti; tým nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde“, na ktoré v rámci odvolania odkazuje žalovaná, žalobca uvádza, že žalovaná opomína, že právna úprava zákona účinného od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2007 neupravovala náležitosti žiadosti o predbežné prerokovanie nároku poškodeného ani podmienky, kedy príslušný orgán na žiadosť neprihliada. Podľa ust. § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2007 „každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie príslušného orgánu, ktorý koná v mene štátu, písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku“. Žalobca tvrdí, že žalovaná stotožňuje neformálnu e-mailovú komunikáciu Ministerstva spravodlivosti SR adresovanú právnenému zástupcovi žalobcu dňa 17. 02. 2014 s oficiálnou výzvou na odstránenie nedostatkov žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, a následne dôvodí, že k spočívaniu lehoty by došlo až momentom, kedy žalobca doručil ministerstvu doplnenú žiadosť. Žalovaná považuje za postačujúce akékoľvek strohé informovanie žiadateľa o tom, že žiadosť nemá náležitosti v zmysle zákona bez potreby bližšej špecifikácie, ktoré konkrétne náležitosti, relevantné skutočnosti v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku absentujú. S takýmito právnymi závermi vyjadril dôrazný nesúhlas popierajúci podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. založeného na princípe, podľa ktorého je štát povinný odstrániť každú nezákonnosť, ku ktorej došlo pri výkone verejnej moci. Žalobca má za to, že z obsahu predmetnej správy nevyplýva, že by žiadosť nemala potrebné náležitosti, nie je zrejmé, ktoré náležitosti podľa Ministerstva spravodlivosti SR chýbajú a nie je zrejmy ani právny postoj ministerstva k

náležitostiam žiadosti v prípade, ak žalobca avizované dodatočné podanie nevypracuje. Pri posudzovaní neurčitého či inak nejasného podania, ktoré môže byť podaním zahajujúcim konanie, sú sudy či iné orgány verejnej moci povinné voľiť postup ústretovejší k právu jednotlivca na súdnu a inú právnu ochranu. Reštriktívny postoj pri vyhodnocovaní nejasného podania by zakladal porušenie základného práva dotknutej osoby na spravodlivý proces. Žalobca sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že Ministerstvo spravodlivosti SR nedoručilo žalobcovi výzvu, z ktorej by bolo zrejmé, aké náležitosti nemá jeho žiadosť a zrejme lehota, v ktorej má tieto nedostatky odstrániť, a preto súd vyvodil, že začala plynúť 6-mesačná lehota odo dňa prijatia žiadosti. Žalobca vyjadril názor, že aj pokiaľ návrh neobsahuje všetky náležitosti alebo ak je nezrozumiteľný alebo neurčitý, ide napriek tomu o návrh, ktorý vyvoláva predpokladané následky, teda spočívajúce v premlčacej dobe. Nečinnosť ministerstva v tomto smere nemôže ísť na ťarchu žalobcu a nemôže mať za následok pokračovanie plynutia premlčacej doby.

18. Pokiaľ ide o právny názor žalovanej, podľa ktorého „objektívna premlčacia lehota plynie vždy kontinuálne bez akéhokoľvek spočívania... a že spočívajúca premlčacia lehota sa vzťahuje výlučne na subjektívnu premlčaciu lehotu a nemožno ho aplikovať na objektívnu premlčaciu lehotu“, označil názor za interpretačne reštriktívny a právne neudržateľný, v rozpore s písomným vyjadrením ust. § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. („lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas 6 mesiacov“). Ust. § 19 v ods. 1 upravuje subjektívnu premlčaciu dobu a v ods. 2 objektívnu premlčaciu dobu. Nesúhlasí s názorom žalovanej, že by zákonodarca zamýšľal spájať zastavenie plynutia premlčacej doby výlučne v súvislosti so subjektívnou premlčacou dobou, naopak zákonodarca v ust. § 19 ods. 3 zákona slovným vyjadrením „lehota“ bez bližšieho určenia, či ide o subjektívnu alebo objektívnu lehotu, vylúčil možnosť reštriktívneho výkladu v zmysle argumentácie žalovanej. Poukázal aj na rozhodnutie V28/1984 „zastavenie (spočívajúce) plynutia premlčacej doby počas súdneho konania sa týka aj lehôt, ktorých začiatok je stanovený objektívne.“ Pokiaľ ide o uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 21. 07. 2004, lehota začala plynúť dňom 22. 07. 2004, plynutie premlčacej doby bolo prerušené od decembra 2013 do júna 2014 a objektívna premlčacia lehota uplynula v januári 2015. Preto nárok uplatnený na súde žalobou dňa 22. 12. 2014 nebol premlčaný. Pokiaľ sa týka uznesenia o vzatí žalobcu do väzby č. k. Tb 61/04 z 24. 07. 2004 podľa § 19 ods. 2 zákona časť vety za bodkočiarkou, začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehota neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a § 8, neplatí teda v tomto prípade žiadna objektívna premlčacia lehota. Súd prvej inštancie preto správne posúdil námietku premlčania ako aj relevantnosť predloženej e-mailovej komunikácie, nebol teda naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ a f/ CSP.

19. K procesnému postupu súdu prvej inštancie žalobca poukazuje na to, že žalovaná ako subjekt zodpovedný za 10-ročné trvanie trestného stíhania a neoprávnené vzatie žalobcu do väzby, za vzniknutý značný časový odstup od vydania nezákonných rozhodnutí prekračujúci aj skartačné lehota, ale najmä zodpovedný za odobratie relevantných dokladov žalobcovi pri obhliadkach a tiež za narušenie vzťahu žalobcu s možnými svedkami, dôsledkom čoho bolo pre žalobcu objektívne problematické až nemožné zadovážiť akékoľvek dôkazy, v odvolaní poukazuje na judikatúru ohľadne významu dôkazného bremena a namieta voči procesnému postupu súdu prvej inštancie, ktorý údajne prevzal žalobcovu povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazného bremena. S extenzívnymi závermi žalovanej o takomto postupe sa žalobca nestotožňuje, a zdôrazňuje, že trvanie na prílišnom formalizme pri posudzovaní citovaných slovných vyjadrení súdu by popieralo povinnosť súdu ex offio vyzvať žalobcu na odstránenie väd podania, pokiaľ by mal súd za to, že z podania nie je zrejme, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné.

20. Pokiaľ žalovaná namieta, že sa súd prvej inštancie nezaoberal jej podaním zo dňa 21. 08. 2017 a akceptoval bez ďalšieho tvrdenia žalobcu obsiahnuté vyjadrenie zo dňa 29. 06. 2017, poukázal na to, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie. Postačujúce pritom je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejme všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia podstatné pre rozhodnutie, súd sa nemusí v odôvodnení zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán.

21. V tejto súvislosti poukázal na to, že v čase podania žaloby disponoval žalobca len dokladmi predloženými súdu písomnosťou zo dňa 29. 01. 2015. Pred podaním žaloby aj v priebehu súdneho konania sa intenzívne pokúšal zabezpečiť akékoľvek listinné dôkazy k výške ušlého zisku, avšak z dôvodu naštrbených vzťahov s potenciálnymi partnermi v dôsledku poškodenia dobrej povesti žalobcu, ako aj z dôvodu jeho pobytu vo väzbe, tieto osoby sa od žalobcu dištancujú, nekomunikujú s ním a nemajú snahu poskytnúť mu materiály k veci. Okolnosťami bol žalobca nútený preukázať svoje tvrdenia výsluchom svedkov, tak ako uviedol vo vyjadrení zo 14. 06. 2017 a avizoval v žalobe, a tiež vo vyjadrení zo dňa 25. 05. 2015. Žalovaná poukazuje na údajne nadmerné poučovanie zo strany súdu ohľadom ušlého zisku, pričom opomína, že žalobca bol v situácii, keď bez akýchkoľvek podkladov a bez realizácie výsluchov svedkov (predovšetkým F. Y. G.) nebol objektívne schopný svoj nárok na ušlý zisk akokoľvek bližšie špecifikovať a to ani napriek formálnym výzvam či vyjadreniam súdu o doplnenie žaloby. Pokiaľ poukazuje žalovaná na to, že súd prvej inštancie strany sporu odkázal na konkrétny rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/195/2015, vzhľadom na absenciu dokladov žalobcom nezavinenú sa priechilo princípom formálnej logiky a nebolo objektívne možné, aby žalobca špecifikoval a preukázal ušlý zisk podľa akéhokoľvek rozsudku. Pritom uvádzaný rozsudok je bez vplyvu na výsledok konania vo veci samej, pretože žalobca svoj nárok nešpecifikoval v tejto časti (ušlý zisk), vzal žalobu späť. Žalobca tvrdí, že v dôsledku poučení o odstránenie nedostatkov podania zo strany súdu nevznikla na strane žalobcu neodôvodnená procesná výhoda, výzvy na špecifikovanie ušlého zisku neboli takej relevantnej intenzity, ktorá by odôvodňovala záver o nespravodlivosti celého súdneho konania a nemajú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci vzhľadom na následné späťvzatie žaloby v tejto časti.

22. Vyjadrenia žalovanej v odvolaní označil za zmätočné a zavádzajúce, nakoľko súd vzhľadom na žiadosť žalobcu akceptoval neuplatňovanie sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 CSP. Žaloba bola podaná dňa 18. 12. 2014, teda pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku. Napriek princípu okamžitej aplikovateľnosti procesno-právnych noriem, v prechodných ustanoveniach § 470 ods. 2 druhá veta CSP je ustanovená výnimka z tohto základného pravidla „ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenie tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany“. Súd prvej inštancie akceptoval tvrdenia žalobcu obsiahnuté vo vyjadrení zo dňa 29. 06. 2017, stotožnil sa s jeho názorom, že by bolo na jeho ťarchu a neprospech dodržať striktné formalistický prístup pri posudzovaní včasnosti uplatnenia prostriedkov procesného útoku a vyhovel žiadosti žalobcu neakceptovať sudcovskú koncentráciu konania. O tom obe strany sporu na pojednávaní upovedomil. Preto je irelevantné, že žalobca navrhol výsluch párov L. a G. až na pojednávaní dňa 07. 12. 2017. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že súd kládol žalobcovi aj svedkom zavádzajúce otázky, žalobca sa domnieva, že v zmysle ust. § 202 ods. 1 CSP je súd oprávnený klásť otázky svedkom a pýtať sa na okolnosti, ktoré považuje za potrebné na doplnenie a objasnenie ich výpovede. Dopĺňajúce otázky súdu považuje za prípustné, zodpovedajúce situácii, kedy si žalobca a svedok museli v pamäti vybaviť a rozepamätávať sa na udalosti spred 10 rokov. Námitky žalovanej o zavádzajúcich otázkach považuje za šikanózne a indikujúce konflikt s morálnymi zásadami.

23. K argumentácii žalovanej, že súd nerozhodol na pojednávaní dňa 22. 08. 2017 rozsudkom pre zmeškanie, hoci na to boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky, uviedol, že obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký, napriek skutočnosti, že prípadné porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje jeho pochybenie a o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP pôjde len vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu dosiahne takú intenzitu, ktorá odôvodní záver, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Rovnako tak pochybenia v procesnom postupe súdu môžu byť odvolacím dôvodom v zmysle § 365 ods. 1 písm. d/ CSP len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Má za to, že postup prvoinštančného súdu, ktorý nerozhodol rozsudkom pre zmeškanie, nedosahuje potrebnú intenzitu s následkom vplyvu na spravodlivosť súdneho procesu a nemá za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, preto ani tento odvolací dôvod neobstojí. K otázke vzniku nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k trestnému stíhaniu a k väzbe vytykal žalovanej, že odvolanie mylne odkazuje na ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 01. 2013 a nereflektuje, že právna úprava zákona účinného od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2007 takúto právnu úpravu nepozná. Z tohto titulu je jej argumentácia v tejto časti bez právneho významu. Žalovaná v odvolaní tvrdí, že v konaní nebol preukázaný zásah do osobnostnej sféry žalobcu ako ani zásah do jeho práce a podnikania. Žalobca

poukazuje na to, že už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného, trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé. Zaistenie osoby na účely trestného konania prostredníctvom väzby predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody jednotlivca, ktorú v článku 17 ods. 1 každému zaručuje Ústava Slovenskej republiky. Pri vyjadrení miery, akou bola znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba potom vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby, túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie (rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/15/03). Žalobca tvrdí, že výpoveďami žalobcu a svedkov ako aj predloženými listinami bolo jednoznačne preukázané, že pred začatím trestného stíhania a pred vzatím do väzby viedol žalobca bezúhonný život, žil stabilným, harmonickým a spokojným rodinným životom. Ďalej bolo preukázané, že žaloba bol zatvorený v cele predbežného zaistenia so zariadením v dezolátnom stave, bez akéhokoľvek kontaktu s rodinou, priateľmi či obchodnými partnermi, bol obmedzovaný v pohybe, v kontakte s blízkymi osobami a známymi. Trestná vec bola vysoko medializovaná v televízii aj v tlači a jeho označenie S. H. z obce G. pri L. G. ho ľahko identifikovalo. Žalobca preukázal poškodenie svojho dobrého mena, preukázal, že pred trestným stíhaním a väzbou bol úspešným podnikateľom s vysokým životným štandardom, v dôsledku trestného stíhania a väzby prišiel o životnú partnerku a o najkrajšie obdobie spoločného života, čo vníma ako celoživotnú traumu. Zároveň preukázal, že bol narušený vzťah so synom výrazným spôsobom, rovnako ako vzťah brata so žalobcom. Po väzbe sa so žalobcom prestali stýkať priatelia a žalobca bol nepriamo donútený vyhýbať sa ľuďom. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy. Aj Ústavný súd SR konštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením, je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe (nález Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016 zo dňa 24. januára 2017). Doposiaľ sa žalobcovi nikto neospravedlnil a jeho meno neočistil, napriek tomu, že trestná vec bola medializovaná, po zastavení trestného stíhania k medializácii nedošlo. Vzhľadom na rozsah spôsobenej ujmy už samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením.

24. K výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, pokiaľ žalovaná v odvolaní namieta, že táto nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu, poukazujúc na limity vyplývajúce z ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 01. 2013 uvádza, že právna úprava zákona účinného v období od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2007 výslovne nestanovila kritéria na určenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a túto výšku nelimituje. Pokiaľ žalovaná argumentuje rozsudkami z roku 2006 a 2012, žalobca poukazuje na aktuálnejší nález Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016, ktorý žalobca uvádzal aj na súde prvej inštancie: „Vzhľadom na to, že kritériá ustanovené v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a že limitáciu výšky náhrady nemajetkovej ujmy nemožno aplikovať na prípady, keď (nezákonné) uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané pred dňom nadobudnutia účinnosti (t. j. vo vzťahu k § 17 ods. 3 pred prvým januárom 2009 a vo vzťahu k § 17 ods. 4 pred prvým januárom 2013) všeobecnú súdy vo veci sťažovateľky týmto viazané neboli, a preto bolo vecou všeobecných súdov, aby z právneho poriadku kritériá, podľa ktorých posúdia výšku náhrady nemajetkovej ujmy, vyvodili.“ Náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva nielen vo vzťahu k väzbe ale aj k samotnému trestnému stíhaniu. Podľa názoru Ústavného súdu SR je potrebné zohľadniť medzi kritériami, podľa ktorých sa posudzuje výška náhrady nemajetkovej ujmy, najmä povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopad trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Za pomoci týchto kritérií ustálená výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí súčasne zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti (Najvyšší súd SR sp. zn. 7Cdo/145/2011). Ústavný súd ďalej uviedol, že všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania (obzvlášť ak nezákonné rozhodnutie bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/69 Zb.) širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností veci a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti či obeti trestných činov, pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť

takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti). Významným je však aj to, že z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu v týchto prípadoch konštruovaná ako objektívna absolútna zodpovednosť. Tieto závery sú osobitne významné pre prípady rozhodovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom štátu, ktorý na druhej strane sám ako zákonodarca formuluje kritériá stanovenia ich výšky a dokonca v dnes účinnom znení právnej úpravy stanovil zákonom ich hornú hranicu. Z tohto dôvodu musí byť poskytnutý všeobecným súdom ako osobitnej a nezávislej zložke štátnej moci široký autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy.

25. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej „CSP“), preskúmal vec v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 CSP, rozsudok v napadnutom výroku, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 35.200,- Eur a v závislom výroku o trovách konania, podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Ako už bolo konštatované, žalobca podal odvolanie len voči výroku o trovách konania, odvolanie vo veci samej podala žalovaná. Žalovaná uviedla viacero odvolacích dôvodov (konkrétne § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP), tieto rozviedla pod označením „K námietke premlčania“, „K procesnému postupu súdu prvej inštancie“, „K otázke vzniku nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k trestnému stíhaniu a k väzbe“, „K výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy“ a „K trovám konania“. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu, napadnutým rozsudkom a odvolacími dôvodmi žalovanej konštatuje, že zo všetkých uvedených odvolacích dôvodov zo strany žalovanej považuje za opodstatnený odvolací dôvod smerujúci k „výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy“, a to s následkom zrušenia napadnutého výroku rozsudku a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. c/ CSP.

27. Žalovaná uviedla ako prvú odvoláciu námietku námietku voči posúdeniu premlčania uplatneného nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy. Trvá na názore, že nárok je premlčaný v objektívnej 10-ročnej lehote, nakoľko vzhľadom na vadnú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody nespočívala žalobcovi premlčacia doba počas obdobia 6 mesiacov, v rámci ktorých plynie príslušnému orgánu lehota na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Navyše zdôraznil, že objektívna premlčacia lehota plynie vždy kontinuálne bez akéhokoľvek spočívania. Vyjadrila teda názor, že spočívanie premlčacej lehoty upravené v § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. sa vzťahuje výlučne na subjektívnu premlčaciu lehotu zakotvenú v § 19 ods. 2 zákona a nemožno ho aplikovať na objektívnu premlčaciu lehotu.

28. Odvolací súd po posúdení všetkých relevantných skutočností, k tejto námietke dospel k záveru, že táto námietka nie je dôvodná, súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, v zmysle ktorého k premlčaniu uplatneného práva na náhradu nemajetkovej ujmy nedošlo.

29. Podľa ust. § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody sa premlčí za 3 roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené, alebo zrušené právoplatné rozhodnutie. Podľa ods. 2 najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za 10 rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví, alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a § 8. Podľa ods. 3 lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas 6 mesiacov.

30. V prejednávanej veci bolo zistené, že rozhodnutie - uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR č. k. VII/1Gv 239/2009-1553 zo dňa 12. 03. 2013, ktorým došlo k zastaveniu trestného stíhania vedeného proti žalobcovi bolo doručené žalobcovi (právnemu zástupcovi žalobcu) dňa 18. 03. 2013, nasledujúcim dňom od 19. 03. 2013 začala plynúť žalobcovi premlčacia lehota, s tým, že subjektívna premlčacia lehota v zmysle ust. § 19 ods. 1 citovaného zákonného ustanovenia by uplynula dňa 19. 03. 2016 (plus sa započítava 6 mesačná lehota podľa § 16 ods. 4), a pretože žaloba bola podaná dňa 22. 12. 2014 je nepochybné, že bola podaná v zákonom stanovenej subjektívnej

lehote 3 rokov. Pokiaľ ide o objektívnu premlčaciu lehotu stanovenú v ods. 2 predmetného zákonného ustanovenia, táto by uplynula za 10 rokov odo dňa, kedy bolo poškodenému (žalobcovi) doručené/oznámené predmetné rozhodnutie o začatí trestného stíhania. V tomto prípade rozhodnutie o začatí trestného stíhania je zo dňa 20. 07. 2004, 10-ročná premlčacia doba by uplynula dňa 21. 07. 2014, avšak vzhľadom na jej spočívanie po dobu 6 mesiacov (od decembra 2013) by uplynula až 21. 01. 2015. Vzhľadom na dátum podania žaloby 22. 12. 2014, teda k premlčaniu nedošlo.

31. Pokiaľ sa v tomto smere žalovaná bráni tým, že k spočívaniu lehoty nedošlo z dôvodu neodstránených väd podanej žiadosti s poukazom na ust. § 16 zákona (príslušný orgán neprihliada na žiadosť, ak žiadosť nemá náležitosti podľa ods. 1 a poškodený na výzvu príslušného orgánu v určenej lehote neodstránil nedostatky žiadosti; tým nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde), odvolací súd túto obranu žalovanej neakceptoval, pretože ju nepovažoval za dôvodnú. Poukazuje pritom na správny argument žalobcu vo vyjadrení k podanému odvolaniu, v zmysle ktorého žiadosť a jej náležitosti treba posudzovať podľa doterajších predpisov - zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2007 (vzhľadom na prechodné a záverečné ustanovenia zákona účinného od 01. 01. 2013 - § 27 ods. 1 a ods. 2 - zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona, podľa ods. 2 zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa spravuje doterajšími predpismi), pričom zákon v ustanovení § 15 a § 16 nestanovoval náležitosti žiadosti, stanovoval povinnosť vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného nárok s príslušným orgánom s tým, že tento bol povinný nárok buď uspokojiť do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, inak sa mohol poškodený domáhať uspokojenia nároku na súde. K tomuto však odvolací súd navyše uvádza, že predmetná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody (na č. I. 62 a nasl. v spise) má všetky náležitosti vyžadované aktuálnym znením ustanovenia § 16 ods. 1 zákona, podľa ktorého zo žiadosti musí byť zrejmé, kto náhradu škody žiada, ktorej veci sa týka, z ktorého sa nároku na náhradu škody domáha, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. V žiadosti a pri uplatnení nároku na náhradu škody na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku náhrady škody a označiť orgán verejnej moci, ktorý mu škodu spôsobil. Všetky uvedené náležitosti predmetná žiadosť obsahuje. Preto ani nebol dôvod, aby žalovaná postupovala podľa § 16 ods. 2, teda vyzývala poškodeného na odstránenie nedostatkov a pokiaľ tak aj urobila uvádzaným neformálnym spôsobom, nemohla takáto výzva mať za následok, že príslušný orgán na túto nebude prihliadať. Správne teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že objektívna 10 ročná lehota podľa § 19 ods. 2 neuplynula do podania žaloby vzhľadom na skutočnosť, že neplynula počas obdobia 6 mesiacov od decembra 2013, v rámci ktorej bol príslušný orgán povinný buď žalobcu uspokojiť a odškodniť alebo ho vyrozumiť o svojom rozhodnutí, čo však neurobil.

32. Pokiaľ v rámci odvolacích námietok týkajúcich sa premlčania žalovaná vyjadrila názor, že objektívna lehota nemôže spočívať, nemôže teda prekročiť obdobie 10 rokov vzhľadom na jej „charakter“ a na gramatické vyjadrenie „najneskôr sa právo premlčí“, odvolací súd takýto názor považuje za nesprávny, neudržateľný, nezodpovedajúci príslušnej zákonnej úprave, pričom poukazuje na samotné znenie ust. § 19, keď v prvom odseku zákon rieši plynutie subjektívnej premlčacej doby, v odseku 2 plynutie objektívnej premlčacej doby a až následne rieši neplynutie premlčacej doby; z toho je potrebné vyvodiť, že toto ustanovenie sa vzťahuje aj na oba predchádzajúce odseky. Navyše, nakoľko lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku, logicky z toho vyplýva, že sa o túto dobu nepredlžuje, nie je teda dlhšia ako 10 rokov (pretože určitú dobu - najviac 6 mesiacov neplynula).

33. K druhej časti podaného odvolania - „K procesnému postupu súdu prvej inštancie“, v ktorej žalovaná namietala voči procesnému postupu súdu prvej inštancie, ktorý mal spočívať v nadmernom poučovaní strany sporu priamo na pojednávaní, pričom akceptoval dodatočné dopĺňanie skutkového stavu a navrhovania dôkazov poukazujúc na svoje vyjadrenie z 21. 08. 2017, v ktorom sa okrem iného vyjadrovala k otázke včasnosti predloženia relevantných dôkazov, ako aj k ich samotnému obsahu, k otázke príčinnej súvislosti a k procesnému postupu súdu vytykajúc súdu, že sa týmto vyjadrením nezaoberala a akceptovala vyjadrenie žalobcu z 29. 06. 2017, odvolací súd považuje za významné, že konanie v tejto veci začalo 22. 12. 2014, to znamená za účinnosti predchádzajúcej procesnej normy zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, a preto sa na toto konanie v zmysle ust. § 470

ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku nevzťahujú ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany. Z tohto dôvodu aj mohol žalobca označovať dôkazy a skutočnosti až do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania, na ktorom bol poučený o tom, že na ďalšie skutočnosti a dôkazy súd nebude prihliadať.

34. Pokiaľ odvolateľka namieta voči prílišnej aktivite sudcu v konaní, najmä pri kladení otázok svedkom, odvolací súd poukazuje na predmet konania, ktorým je nemajetková ujma, to znamená ujma, ktorá je daná vnútorným prežívaním človeka, ide v podstate o stav mysle poškodeného, a preto je len ťažko preukázateľná. Aj z tohto dôvodu dokazovanie, napríklad výsluchom či už samotných strán alebo svedkov, je týmto poznačené, a preto musí sudca voľiť také otázky, aby sa dokazovaním dopracoval k relevantným poznatkom a mohol ich objektívne posúdiť.

35. Pokiaľ ide o namietaný postup súdu, ktorý nerešpektoval návrh žalovanej, aby súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie na pojednávaní dňa 07. 12. 2017, odvolací súd, aj keď uznáva, že samotné znenie ustanovenia § 278 CSP znie „rozhodne súd o žalobe“ tak, že na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie žalobu zamietne, ak sú splnené ďalšie zákonné podmienky, napriek takémuto pomerne prísrnemu zneniu zákona však nepovažuje za správny takýto formálny výklad tohto ustanovenia. Rozsudok pre zmeškanie by mal byť určitou formou procesnej sankcie a pokiaľ bol žalobca, až na uvedené pojednávanie, v takto dlho trvajúcom spore aktívnou sporovou stranou, bolo povinnosťou súdu prihliadať na vykonané dokazovanie a rozhodnúť o veci samej meritórne, nie rozsudkom pre zmeškanie, čím boli naplnené základné princípy Civilného sporového konania vyjadrené najmä v čl. 2 a 3 zákona. Odvolací súd však musí konštatovať, že súd prvej inštancie bol povinný na tento návrh žalovanej reagovať a vysvetliť svoj postup. Nakoľko návrh nechal bez povšimnutia, dopustil sa vady konania, avšak nejde o takú vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej ani k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces, ktorá by musela mať za následok zrušenie rozhodnutia.

36. K vzniku nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k trestnému stíhaniu a k väzbe žalovaná namieta nesprávne skutkové zistenia, konkrétne nesúhlasí so záverom súdu, že bol preukázaný zásah do osobnostnej sféry žalobcu. Poukazuje na skutočnosť, že svedkovia vypovedali o sprostredkovaných informáciách, ktoré získali z počutia. Tvrdí, že svedeckými výpoveďami nebolo preukázané, že by došlo k ujme, ktorú mal utpieť priamo žalobca, a to najmä v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním. Poukazuje najmä na to, že už samotný sudca pri pojednávaní vytýkal žalobcovi, že „splieta väzbu s trestným stíhaním“, zdôrazňuje potrebu zrozumiteľne a určito vymedziť predpoklady právnej zodpovednosti v prípade oboch uplatnených dôvodov, to znamená z dôvodu väzby a z dôvodu trestného stíhania. K tejto odvolacej námietke odvolací súd uvádza, že považuje za správne posúdenie súdu prvej inštancie vyjadrené v odsekoch 37 až 40 odôvodnenia napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o základ tohto nároku. Osoba trestne stíhaná na základe nezákonného uznesenia orgánov činných v trestnom konaní má právo na náhradu škody spôsobenej takýmto nezákonným rozhodnutím, toto právo je svojou povahou právom ústavnoprávnym (čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky). Trestné stíhanie a v rámci neho aj výkon väzby, sú vážnym zásahom do osobnej slobody človeka, majú za následok ďalšie negatívne dopady na jeho osobný, rodinný, profesijný život a tiež spoločenské postavenie. Zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a do jeho povesti, je spôsobilé okrem porušenia práva na osobnú slobodu, ktoré je garantované článkom 17 ods. 1 ústavy, obmedziť či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobre povesti zaručenej článkom 19 ods. 1, 2 ústavy. Bez akýchkoľvek pochybností trestné stíhanie ako aj výkon väzby sú spôsobilé vyvolať okrem vzniku majetkovej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv jednotlivca. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že v súvislosti s väzbou a trestným stíhaním nie je dostatočným zadosťučinením a odškodnením žalobcu iba samotné konštatovanie porušenia práva, odvolací súd považuje takýto záver za dôvodný a vyplývajúci z obsahu spisu, ako aj dostatočne súdom prvej inštancie vysvetlený. Súdom prvej inštancie dôsledne posúdil všetky rozhodujúce skutočnosti pre prijatie tohto záveru, to znamená, poukázal na osobu poškodeného, spôsob, akým, bol žalobca vzatý do väzby, časové okolnosti väzby a dĺžku jej trvania, dĺžku trestného stíhania, zmenu všetkých životných úrovní pred týmto neoprávneným zásahom a po ňom, následky, ktoré to zanechalo v osobnostnej sfére žalobcu a tiež jeho najbližších. Odvolací súd nesúhlasí s tým, že by poukazovanie aj na zásah do života najbližších poškodeného nebolo pre posúdenie otázky vzniku nemajetkovej ujmy relevantné, pretože život človeka prebieha v užšej či širšej spoločnosti (v rodine, v rámci pracoviska, v rámci bydliska,

okruh priateľov a známych), a preto negatívny zásah takéhoto rozsahu do života najbližších má bez akýchkoľvek pochybností negatívny vplyv aj na prežívanie samotného poškodeného. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd neuznal odvolací dôvod založený na nepreukázaní nemajetkovej ujmy žalobcu tvrdený žalovanou, najmä v súvislosti s trestným stíhaním.

37. Pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd dospel k záveru, že v tejto časti je odvolacia námietka žalovanej dôvodná, pretože súd prvej inštancie sa nedostatočným spôsobom vysporiadal s námietkou primeranosti odškodnenia žalobcu, nevyjadril sa k všetkým relevantným námietkam žalovanej v tomto smere. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze III.ÚS 754/2016 vyjadril názor, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň, či mesiac trvania väzby alebo vedenia trestného stíhania vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Rovnako tak nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov či Európskeho súdu pre ľudské práva a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstavám spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste. Ani to však neznamená, že takúto rozhodovaciu prax týchto orgánov by nebolo namieste zohľadniť. V tomto náleze Ústavný súd SR dospel k záveru, že nie je neprimerané odškodnenie väzby vo výške 1.000,- Eur za mesiac jej trvania a za ďalších 52 mesiacov odškodnenie sumou 620,- Eur za mesiac. Pokiaľ žalovaná v odvolaní tvrdí nesprávne právne posúdenie výšky primeraného zadosťučinenia tvrdiac, že súd prvej inštancie sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy nevychádzal z § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a prekročil zákonom stanovenú hornú hranicu náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd uvádza, že takýto názor nie je správny. V období od 1. júla 2004 do 31. decembra 2008 ustanovenie § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. malo dva odseky, 1. „uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, 2. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.“ Novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z. z. stanovila kritériá pre určovanie výšky nemajetkovej ujmy doplnením § 17 odsekom 3 a zaviedla minimálnu výšku nemajetkovej ujmy pre odškodňovanie väzby (§ 17 ods. 4). Obsahovala prechodné ustanovenie § 27 b/ ods. 1, podľa ktorého zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami vydanými pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za nesprávny úradný postup pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa riadi predpismi účinnými do 31. decembra 2008. Novelou zákona č. 514/2003 Z. z. vykonanou zákonom č. 412/2012 Z. z. účinným od 1. januára 2013 došlo v § 17 k vypusteniu minimálnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prípade väzby a k zavedeniu limitu výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Táto novela už žiadne prechodné ustanovenie neobsahovala. Znakom právneho štátu je zákaz retroaktivity právnych noriem. Právo poškodeného na náhradu škody, teda aj nemajetkovej ujmy vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby bez ohľadu na to, že žalovateľným sa tento nárok stáva až po splnení ďalších podmienok (napríklad oslobodenie obžalovaného). Preto aplikovať § 17 v zmysle tejto novely zákonom č. 412/2012 Z. z. na prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 1. januárom 2013 by znamenalo pripustiť, že hoci v čase pred nadobudnutím účinnosti novely vzniklo poškodenému právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššej výške, toto jeho právo v časti prevyšujúcej horný limit zavedený novelou zaniklo dňom jej účinnosti. Takýto prístup by popieral princíp úplného odškodnenia ale aj neprípustné odňatie už existujúceho práva. Išlo by o porušenie zákazu retroaktivity.

38. Aj napriek prv uvedenému však odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy neodôvodnil riadne, konkrétne sa nevysporiadal s relevantnými argumentmi žalovanej o neprimeranosti odškodnenia s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných obdobných prejednávaných veciach. Okrem toho však žalovaná poukazovala aj na nutnosť primeranej výšky odškodnenia poukazujúc na iné rozhodnutia v obdobných veciach poukazujúc na iné rozhodnutia v obdobných veciach (zápisnica z pojednávania 08. 02. 2018). Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie síce v napadnutom rozsudku (v odseku 17) poukazuje na obranu žalovanej, v zmysle ktorej by mal súd ustanovenie § 17 ods. 4 zákona zohľadňovať pri určení výšky odškodnenia aj napriek tomu, že toto nebolo účinné v čase vydania nezákonných rozhodnutí, avšak s týmto argumentom, hoci je v tejto veci mimoriadne závažný, sa žiadnym spôsobom nevysporiadal. Za nepostačujúci záver považuje odvolací súd odôvodnenie, v zmysle ktorého obmedzenie legislatívnym

určením hornej hranice náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a to zásahom legislatívnej moci do výkonu súdnych právomocí nie je v demokratickom právnom štáte akceptovateľný.

39. Pokiaľ teda v danej veci žalovaná namietala neprimeranosť uplatnenej výšky primeraného zadosťučinenia argumentujúc tým, že by táto nemala presiahnuť náhradu odškodnenia priznávanú poškodeným trestným činom, ktorým bola spôsobená smrť a násilným trestným činom, bolo potrebné, aby sa súd prvej inštancie s touto argumentáciou riadne vysporiadal. Hoci relevantná právna úprava nestanovuje hornú hranicu odškodnenia ani presným spôsobom neurčuje výšku primeranosti odškodnenia nemajetkovej ujmy, je potrebné rozhodnutie súdu, konkrétne jeho úvahu oprieť o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská tak, aby voľná úvaha nebola nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu. Nemožno priznávať neprimerané či premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli až k bezdôvodnému obohacovaniu sa (Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/171/2005). Tiež Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/37/2012 vyjadril, že je súd povinný vo svojom rozhodnutí odôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi strany o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsahu odškodnenia prerokovávanej veci v iných obdobných veciach. Vo veci sp. zn. 6MCdo/15/2012 Najvyšší súd uviedol, že pri úvahe o výške primeranej náhrady nemajetkovej ujmy treba vziať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu určuje limit odškodnenia vo výške 10-násobku minimálnej mzdy. Súd preto musí vziať do úvahy to, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím, resp. väzbou väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. s morálnou ujmovou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

40. Obdobne v rozhodnutí 3Cdo/19/2018 konštatoval Najvyšší súd SR, že povinnosť všeobecného súdu je určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím pri zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry Ústavného súdu SR a ESLP. Tiež uviedol, že na podstate záverov, ku ktorým dospel Najvyšší súd SR skôr v predošlých rozhodnutiach, kde sa riešil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenil nič ani zákon č. 514/2003 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP (napríklad vo veciach Tolstoy-Miloslavsky vs. Spojené kráľovstvo; Flux vs. Moldavsko, Steel a Morris vs. Spojené kráľovstvo; Público - Comunicaçao Social S.A. vs. Portugalsko; Italehti ja Karhuvaara vs. Fínsko).

41. Pokiaľ teda súd prvej inštancie neprihliadol pri riešení predmetnej otázky na túto problematiku a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu o potrebe určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po náležitom zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, zároveň ju neposúdil aj v kontexte s rozhodnutiami Ústavného súdu SR a ESLP, odklonil sa od ustálenej praxe a rozhodol vecne nesprávne.

42. Odvolací súd tak konštatuje, že v tomto prípade súd prvej inštancie tým, že nezaujal žiadne stanovisko k relevantnej argumentácii žalovanej týkajúcej sa primeranosti výšky odškodnenia, dopustil sa porušenia práva na spravodlivý proces, okrem toho v dôsledku prv uvedeného nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, keď síce aplikoval správnu normu týkajúcu sa primeranosti výšky doškodenia, túto však nesprávne interpretoval. Ide teda o dôvody pre zrušenie napadnutého rozsudku v zmysle ust. § 389 ods. 1 psím. b/ a c/ CSP.

43. Odvolací súd uzatvára, že súd prvej inštancie správne posúdil dôvodnosť uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pokiaľ ide o jeho základ, rovnako správne posúdil námietku premlčania tak, že táto nebola kvalifikovaná ako dôvodná. Pokiaľ ide o vytýkané procesné pochybenia súdu prvej inštancie, odvolací súd konštatuje, že tieto nemali takú intenzitu, aby mali za následok porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces, rovnako ani nesprávne rozhodnutie vo veci. Za dôvodnú odvolaciu námietku považoval teda odvolací súd námietku týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia rozsudku v časti priznanej výšky nemajetkovej ujmy vzhľadom na absenciu vysporiadania sa s dôležitou a relevantnou argumentáciou žalovanej v tejto časti.

44. Vzhľadom na uvedené preto odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP zrušil napadnutý rozsudok a vec mu vrátil podľa § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní a novom rozhodnutí bude opätovne posúdiť výšku primeraného zadosťučinenia tak, aby táto zodpovedala konštantnej judikatúre, to znamená rozhodnúť o primeranej výške po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, zároveň ju posúdiť aj v kontexte s rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR a ESLP.

45. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne súd prvej inštancie opätovne aj o trovách konania a to postupom podľa § 262 ods. 1 CSP (po právoplatnosti podľa § 262 ods. 2 CSP). Vzhľadom na zrušenie rozhodnutia vo veci samej odvolací súd nerozhodoval osobitne o odvolaní žalobcu proti výroku o trovách konania, pretože ide o výrok závislý od rozhodnutia vo veci samej. K odvolacej námietke žalovanej týkajúcej sa trov konania, odvolací súd konštatuje, že žalovaná, tak ako tvrdí, na zmarenom pojednávaní dňa 22. 08. 2017 uplatnila náhradu trov tohto pojednávania (viď zápisnicu o pojednávaní, rovnako tiež zvukový záznam); súd sa však s týmto nárokom nevysporiadal žiadnym spôsobom.

46. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalobcu, odvolací súd dáva do pozornosti, že Civilný sporový poriadok nemá obdobné ustanovenie ako predchádzajúci procesný predpis - Občiansky súdny poriadok - § 142 ods. 3 OSP, ktorý bol lex specialis k ust. § 142 ods. 2 OSP. Zásada úspechu sa teda uplatní aj v konaní, kde výška plnenia závisela od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. V takomto prípade však treba vychádzať z toho, že žalobca, ak je úspešný v nároku o náhradu nemateriálnej ujmy hoci len čiastočne, je úspešný v celom rozsahu bez ohľadu na výšku uplatnenej náhrady, avšak len z prisúdenej sumy. Zároveň odvolací súd upozorňuje, že predmetom žaloby boli dva nároky a o každom je potrebné rozhodnúť samostatne, čo platí aj pre rozhodovanie o trovách konania.

47. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním senátu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).